AH 262
2026Z17010

Antwoord van minister Sjoerdsma (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), mede namens de minister-president (ontvangen 6 oktober 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025-2026, nr. 3030
Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 261

Vraag 1

Was u ervan op de hoogte, op het moment dat u op 11 augustus zeer positief berichtte over uw ontmoeting met de CFO van Booking Holdings, dat Booking.com de afgelopen jaren zo'n honderd accommodaties in illegale Israëlische nederzettingen op bezet Palestijns gebied heeft aangeboden en dit nog steeds doet? Wat vindt u daarvan en waarom heeft u dit niet vermeld in uw social media-post?

Antwoord

Ja. Het gesprek met de CFO van Booking Holdings was een eerste, algemene kennismaking in het kader van het bredere contact dat de Nederlandse overheid onderhoudt met het Nederlandse bedrijfsleven. Het bericht op sociale media had uitsluitend tot doel dit kennismakingsgesprek kort weer te geven.

Vraag 2

Was u ervan op de hoogte dat meerdere mensenrechtenorganisaties campagne voeren tegen Booking.com en dat het Openbaar Ministerie inmiddels strafrechtelijk onderzoek heeft ingesteld naar het bedrijf naar aanleiding van een aangifte wegens vermeend witwassen van opbrengsten uit oorlogsmisdrijven?[1] Zo ja, waarom heeft u dit niet vermeld in uw social media-post?

Antwoord

Zie antwoord op vraag 1.

Vraag 3

Was u ervan op de hoogte dat illegale Israëlische kolonisten geld kunnen verdienen via Booking.com door accommodaties via dit platform te verhuren ten

[1] The Rights Forum (2024, 23 mei), *Aangifte tegen Booking.com wegens witwassen van winsten uit oorlogsmisdrijven*, www.rightsforum.org/aangifte-tegen-booking-com-wegens-witwassen-van-winsten-uit-oorlogsmisdrijven; Amnesty International Nederland (z.d.), *Illegale bezetting*, www.amnesty.nl/wat-we-doen/landen/israel-de-palestijnse-bezette-gebieden/illegale-bezetting.

koste van Palestijnen? Bent u ervan op de hoogte dat dit geld hierdoor ten goede komt aan de illegale bezetting van Palestijns gebied? Wat vindt u hiervan?

Antwoord

Het kabinet weet dat Booking actief is in de bezette Palestijnse Gebieden en vindt dit onwenselijk. Dit is meermaals aan Booking duidelijk gemaakt op verschillende momenten. Gezien de Nederlandse positie over de onrechtmatigheid van de Israëlische bezetting ontmoedigt de Nederlandse overheid economische relaties met bedrijven in onrechtmatige Israëlische nederzettingen in de bezette gebieden.

Dit beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of die de aanleg of instandhouding direct faciliteren. Het gaat om activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen, en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen.

Vraag 4

Hoe verhoudt het kabinetsstandpunt dat Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied strijdig zijn met het internationaal recht zich tot het feit dat een in Nederland gevestigd bedrijf via zijn platform commerciële accommodatie in deze nederzettingen aanbiedt?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 3.

Vraag 5

Was u ervan op de hoogte dat uit aandeelhoudersdocumenten van Booking Holdings blijkt dat het bestuur zich tegen voorstellen tot beëindiging van activiteiten in Israëlische nederzettingen heeft verzet en daarbij onder meer heeft gewezen op de belangen van aandeelhouders en het ontbreken van een juridisch verbod?[2] Wat vindt u hiervan?

Antwoord

[2] The Rights Forum. (2026, 2 juni). *Booking Holdings en zijn aandeelhouders blijven bewust oorlogsmisdaden faciliteren,* https://rightsforum.org/booking-holdings-en-zijn-aandeelhouders-blijven-bewust-oorlogsmisdaden-faciliteren.

Over eventuele interne bedrijfsvertrouwelijke informatie of interne afwegingen van een specifiek bedrijf kunnen geen uitspraken worden gedaan.

Vraag 6

Waarom vond u het wel gepast om Booking.com publiekelijk als een succesverhaal te presenteren, maar niet om publiekelijk aandacht te besteden aan de langdurige kritiek op activiteiten van Booking.com in Israëlische nederzettingen op bezet Palestijns gebied en de mensenrechtelijke verantwoordelijkheden van het bedrijf?

Vraag 7

Staat u gezien deze schadelijk rol van Booking.com nog steeds achter uw uitgebreide ontvangst van de CFO en uw uitspraak dat het "ontzettend belangrijk is dat zulke grote bedrijven in Nederland actief zijn?"

Antwoord vragen 6 en 7

Op 11 augustus heeft de minister-president een kennismakingsgesprek gehad met financieel directeur Ewout Steenbergen van Booking Holdings (het moederbedrijf van Booking.com). Het is gebruikelijk en waardevol om goede contacten te leggen met bedrijven als Booking.

Booking is een Nederlands bedrijf en een grote werkgever voor talentvolle techmedewerkers, vooral in de regio Amsterdam. Ook speelt het een voortrekkersrol als het gaat om innovatief gebruik van Artificial Intelligence. Het gesprek ging dan ook over de economische kansen die zij hier zien.

Omdat het gesprek zich richtte op de economische rol van Booking in Nederland en de innovatiekracht van het bedrijf, ging de online communicatie daarover. Dat neemt niet weg dat het kabinet zich zeer bewust is van de maatschappelijke verantwoordelijkheden van bedrijven en hier belang aan hecht. Binnen het bredere beleid blijft gelden dat bedrijven geacht worden hun mensenrechtelijke verantwoordelijkheid serieus te nemen.

Vraag 8

Kunt u zich verplaatsen in al die Nederlanders die u hebben leren kennen als voorvechter van de rechten van de Palestijnen, die u hebben gezien bij alle Rode Lijn-demonstraties, en nu verbijsterd zijn dat u doodleuk aan tafel gaat zitten met een directeur van Booking?

Antwoord

Zoals aangegeven, betrof het gesprek van 11 augustus jl. een kennismaking, zie het antwoord op vraag 1. Het kabinet weet dat Booking actief is in de bezette Palestijnse Gebieden en vindt dit onwenselijk. Booking is bekend met de positie van het kabinet. Dit is meermaals aan Booking duidelijk gemaakt op verschillende momenten.

Vraag 9

Wat denkt u dat het doet met het vertrouwen van deze mensen in de politiek als zij zien dat hun premier na de verkiezingen een totaal ander standpunt inneemt dan voor de verkiezingen?

Antwoord

Het beleid van het kabinet ten aanzien van de onrechtmatigheid van Israëlische nederzettingen en de verantwoordelijkheid van bedrijven om mensenrechten te respecteren is helder vastgelegd in het kabinetsbeleid en wordt uitgedragen aan bedrijven.

Vraag 10

Heeft u de CFO van Booking Holdings tijdens uw gesprek aangesproken op de activiteiten van het bedrijf in Israëlische nederzettingen op bezet Palestijns gebied en gevraagd of het bedrijf van plan is daarmee te stoppen? Zo ja, wat was zijn antwoord? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zoals in het antwoord op vraag 3 is aangegeven heeft het kabinet in gesprekken meermaals duidelijk gemaakt aan Booking het onwenselijk te vinden dat het bedrijf actief is in de bezette Palestijnse gebieden. Waar opportuun worden deze kwesties in bilaterale contacten en in het kader van het ontmoedigingsbeleid aan de orde gesteld.

Vraag 11

Deelt u de opvatting dat Nederlandse ondernemingen niet zouden moeten bijdragen aan het in stand houden, normaliseren of economisch rendabel maken van illegale nederzettingen in bezet gebied? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke consequenties verbindt u daaraan voor Booking.com?

Antwoord

Ja, zie het antwoord op vraag 3.

Nederland heeft ook nationale handelsmaatregelen ingesteld tegen goederen uit onrechtmatige Israëlische nederzettingen. Deze maatregelen moeten voorkomen dat Nederlandse economische activiteiten bijdragen aan het bestendigen van een situatie die strijdig is met het internationaal recht.

Vraag 12

Deelt u de mening dat Booking al jaren geleden had moeten stoppen met activiteiten in illegale nederzettingen op Palestijns gebied, maar dat die verantwoordelijkheid extra groot is nu Israël veel meer illegale nederzettingen wil bouwen en leden van de Israëlische regering zich bedienen van genocidale taal (zoals minister Ben Gvir die oproept tot het dagelijks doden van tientallen Palestijnen)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja. De extreme uitingen van minister Ben Gvir hebben er toe geleid dat Nederland hem persona non grata heeft verklaard en heeft geregisterd in het Schengeninformatiesysteem, zie het antwoord op vraag 3.

Vraag 13

Heeft de regering tegenover Booking.com als concrete doelstelling uitgesproken dat het bedrijf de activiteiten in Israëlische nederzettingen op Palestijns gebied per direct moet beëindigen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het kabinet heeft conform het ontmoedigingsbeleid meerdere keren aan Booking duidelijk gemaakt dat het diens activiteiten in de door Israël bezette gebieden onwenselijk vindt. Dit blijft het kabinet doen.

Vraag 14

Welke concrete maatregelen bent u bereid te nemen wanneer Booking.com deze schadelijke activiteiten toch voortzet?

Antwoord

Het kabinet heeft hierover reeds actief en kritisch het gesprek gevoerd met Booking.com en daarbij consequent duidelijk gemaakt dat activiteiten in de door Israël bezette gebieden onwenselijk zijn. Ook in de toekomst zal het kabinet deze lijn blijven uitdragen.

Vraag 15

Kunt u vertellen welke gevolgen het nationale import- en handelsverbod met illegale nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever dat 22 september ingaat heeft voor de activiteiten van Booking.com? Heeft u, of iemand namens het kabinet, hierover gesproken met iemand van Booking.com? Zo ja, kunt u volledige openbaarheid geven van wat hierover besproken is met Booking.com? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het *Tijdelijke Sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden* ziet toe op het weren van goederen afkomstig uit de onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden van de Nederlandse markt. Niet op diensten zoals door Booking.com worden verleend. Het kabinet informeert de Kamer op korte termijn over de verkenning die het heeft gedaan ten aanzien van een verbod op dienstenhandel met en investeringen in de onrechtmatige Israëlische nederzettingen. Er is geen specifiek contact geweest met Booking.com over dit onderwerp.

Vraag 16

Welke contacten hebben de Nederlandse ambassade, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en andere overheidsorganisaties met Booking.com gehad over de activiteiten in bezet Palestijns gebied? Kunt u een gedetailleerd overzicht geven?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 13.

Vraag 17

Herinnert u zich dat het kabinet in 2024 zei in gesprek te zijn met Booking.com over haar illegale activiteiten en het bedrijf te wijzen op diens

verantwoordelijkheden voor internationaal maatschappelijk verantwoordelijk ondernemen?[3] Welke concrete resultaten hebben deze gesprekken opgeleverd?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 13.

Vraag 18

Deelt u de conclusies van United Nations High Commissioner for Human Rights dat "*Businesses play a central role in furthering the establishment, maintenance and expansion of Israeli settlements. They are involved in constructing and financing settlement homes and supporting infrastructure, providing services to the settlements, and operating out of them. In doing so, they are contributing to Israel's confiscation of land, facilitate the transfer of its population into the Occupied Palestinian Territory, and are involved in the exploitation of Palestine's natural resources"*? Zo ja, hoe waardeert u in deze context de activiteiten van Booking.com?[4] Zo nee, waarom niet en op basis van welke feiten onderbouwt u dat?

Antwoord

Het Internationaal Gerechtshof is duidelijk in zijn advies van 19 juli 2024. Derde staten mogen niet bijdragen aan het in stand houden van de door Israël gecreëerde onrechtmatige situatie in de bezette Palestijnse Gebieden. Het kabinet onderschrijft dat economische activiteiten een rol kunnen spelen bij het vestigen, in stand houden en uitbreiden van onrechtmatige Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied, en dat bedrijven een bijzondere verantwoordelijkheid hebben om mensenrechtenrisico's in hun activiteiten en ketens te voorkomen en aan te pakken. Dit sluit aan bij het Nederlandse ontmoedigingsbeleid ten aanzien van economische relaties met onrechtmatige Israëlische nederzettingen en bij de inzet op IMVO. Nederland heeft bovendien maatregelen genomen om producten uit de onrechtmatige Israëlische nederzettingen te weren van de Nederlandse markt.

---

[3] Aanhangsel van de Handelingen II, vergaderjaar 2023-2024, nr. 940

[4] VN, 1 februari 2018, 'Database of all business enterprises involved in the activities detailed in paragraph 96 of the report of the independent international fact-finding mission to investigate the implications of the Israeli settlements on the civil, political,
economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem'
(https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g18/021/93/pdf/g1802193.pdf)

In die context vindt het kabinet het onwenselijk dat Booking.com actief is in de bezette Palestijnse Gebieden en heeft dit meermaals aan het bedrijf duidelijk gemaakt, conform het eerder geschetste ontmoedigingsbeleid.

Vraag 19

Welke verantwoordelijkheid rust volgens u op Nederlandse ondernemingen wanneer hun economische activiteiten bijdragen aan het ontwikkelen, uitbreiden of bestendigen van Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 3 en vraag 18.

Vraag 20

Vindt u dat Booking.com op dit moment aan zijn verantwoordelijkheid voldoet? Zo ja, op basis van welke concrete feiten en welke beoordeling van de activiteiten van Booking.com in bezet Palestijns gebied komt u tot deze conclusie? Zo nee, wat doet u eraan om daar verandering in te brengen?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 3 en 10.

Vraag 21

Bent u bekend met het onderzoek van The Rights Forum waaruit blijkt dat het fiscale voordeel voor Booking.com via de innovatiebox sinds 2010 mogelijk is opgelopen tot circa €4,6 miljard?[5] Herkent u dit bedrag? Zo nee, over welke cijfers beschikt de regering en op welke bronnen baseert u zich?

Antwoord

Het kabinet is bekend met het onderzoek, maar op basis van de fiscale geheimhoudingsplicht van artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) kan het kabinet niet ingaan op de individuele fiscale positie van een belastingplichtige.

[5] The Rights Forum, 26 mei 2026, 'Hoe Booking.com 4,6 miljard euro aan Nederlandse subsidie kon opstrijken' (https://rightsforum.org/hoe-booking-com-46-miljard-euro-aan-nederlandse-subsidie-kon-opstrijken/)

Vraag 22

Vindt u het goed dat de Nederlandse staat fiscaal voordeel verstrekt aan een bedrijf dat commerciële activiteiten verricht in Israëlische nederzettingen die Nederland als strijdig met internationaal recht beschouwt? Zo ja, waarom?

Antwoord

In Nederland gevestigde bedrijven kunnen gebruik maken van bestaande Nederlandse fiscale faciliteiten als zij aan de fiscale voorwaarden daarvoor voldoen. Deze faciliteiten zijn niet gericht op specifieke bedrijven of om gebruikt te worden als instrument in internationale betrekkingen.

Vraag 23

Maakt Booking.com momenteel nog gebruik van de innovatiebox? Hoeveel belastingvoordeel heeft Booking.com daarvan jaarlijks en cumulatief ontvangen? Van welke andere subsidies, fiscale voordelen, innovatieprogramma's, overheidscontracten, handelsmissies of andere vormen van financiële of economische ondersteuning door de Nederlandse overheid profiteert Booking.com?

Antwoord

Op basis van de fiscale geheimhoudingsplicht van artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) kan het kabinet niet ingaan op de individuele fiscale positie van een belastingplichtige. De overige genoemde niet fiscale onderdelen worden niet centraal bijgehouden.

Vraag 24

Vindt u dat een bedrijf dat op de VN-database staat vanwege illegale activiteiten aansprak zou moeten kunnen maken op Nederlandse fiscale voordelen?[6] Zo ja, waarom?

Antwoord

Zie het antwoord op vragen 3 en 22.

---

[6] OHCHR, 'Database of Business Enterprises Pursuant to Human Rights Council Resolutions 31/36 and 53/25' (https://www.ohchr.org/en/business/bhr-database)

Vraag 25

Aangezien Booking.com ook in de in 2025 geactualiseerde VN-database is opgenomen, heeft die opname gevolgen voor contacten, samenwerking of ondersteuning door de Nederlandse overheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Booking.com staat al langer in de VN-database. Het feit dat het bedrijf hierin blijft staan in 2025 was voor het kabinet geen aanleiding om hier anders mee om te gaan. Zie ook het antwoord op vraag 3.

Vraag 26

Bent u bereid om mensenrechtencriteria als voorwaarde te stellen bij de toekenning van fiscale voordelen en andere vormen van overheidssteun? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 22. Het kabinet stelt IMVO-voorwaarden in het kader van het BHOS-bedrijfsleveninstrumentarium. Ondernemingen die hier gebruik van willen maken worden geacht de OESO-richtlijnen te onderschrijven en toe te passen.

Vraag 27

Hoe verklaart u dat Booking.com na twintig jaar ontmoedigingsbeleid nog altijd accommodaties in Israëlische nederzettingen aanbiedt, terwijl het Nederlandse ontmoedigingsbeleid sinds 2006 erop gericht is activiteiten van Nederlandse bedrijven die bijdragen aan de aanleg en instandhouding van Israëlische nederzettingen te ontmoedigen?[7] Beschouwt u dit als aanwijzing dat het huidige ontmoedigingsbeleid onvoldoende effectief is? Zo nee, waar baseert u zich op?

Antwoord

Het kabinet kan niet speculeren over de beweegredenen van Booking en de rol van het ontmoedigingsbeleid in hun afweging. Het ontmoedigingsbeleid is één van de manieren waarop Nederland bedrijven aanspreekt op hun verantwoordelijkheid om niet bij te dragen aan de aanleg en instandhouding van onrechtmatige Israëlische nederzettingen. Of een individueel bedrijf ondanks dat beleid toch doorgaat met dergelijke activiteiten, is daarmee geen graadmeter

[7] Rijksoverheid, 'Nederlands beleid over Israël en Palestijnse Gebieden' (https://www.rijksoverheid.nl/themas/internationale-samenwerking/israel-en-de-palestijnse-gebieden/nederlands-beleid-israel-en-palestijnse-gebieden)

voor de effectiviteit van het ontmoedigingsbeleid. Bovendien heeft het Gerechtshof Den Haag de Staat in het gelijk gesteld ten aanzien van vragen over de effectiviteit van het ontmoedigingsbeleid. Het ontmoedigingsbeleid is daarnaast één instrument binnen de bredere inzet van het kabinet.

Vraag 28

Welke juridische analyse heeft de regering gemaakt van de activiteiten van Nederlandse bedrijven, waaronder Booking.com, in Israëlische nederzettingen, naar aanleiding van het advies van het Internationaal Gerechtshof van 19 juli 2024 (over onrechtmatigheid van Israëls voortdurende aanwezigheid in bezet Palestijns gebied en de verplichtingen die daarbij horen van anderen)?[8] Heeft de regering specifiek beoordeeld of het aanbieden en faciliteren van accommodaties in nederzettingen verenigbaar is met de verplichtingen die volgens het Hof op Nederland rusten? Zo ja, kunt u deze analyse openbaar maken? Zo nee, bent u bereid zo'n analyse alsnog te maken?

Antwoord

Het kabinet komt, zoals is toegezegd aan de Kamer, op korte termijn met een Kamerbrief over de verkenning ten aanzien van een verbod op dienstenhandel en investeringen in relatie tot de door Israël bezette gebieden.

Vraag 29

Kunt u deze vragen één voor één en zo snel mogelijk beantwoorden?

Antwoord

De vragen zijn zo spoedig mogelijk beantwoord, waarbij vragen met dezelfde strekking gezamenlijk zijn beantwoord.

[8] VN, 19 december 2024, 'Report of the UN Secretary-General – Advisory opinion of the International Court of Justice on the legal consequences arising from the policies and practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and from the illegality of the continued presence of Israel in the Occupied Palestinian Territory' (https://www.un.org/unispal/document/report-of-the-secretary-general-icj-19dec24/)